

W tym numerze:

- ⇒ **UE TWIERDZI, ŻE W 2008 R. ZMNIĘJSZYŁY SIĘ WYDATKI W RAMACH WPR**
- ⇒ **TRYBUNAŁ WSKAZUJE NA POTRZEBĘ ZREWIDOWANIA POMOCY ŻYWNOŚCIOWEJ W RAMACH WPR**
- ⇒ **POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ DS. BIOPALIW PONOWNIE POD OBSTRZAŁEM KRYTYKI**

UE TWIERDZI, ŻE W 2008 R. ZMNIĘJSZYŁY SIĘ WYDATKI W RAMACH WPR

Sprawozdanie finansowe Komisji Europejskiej dotyczące realizacji budżetu na 2008 r. zawiera informację o stale zmniejszających się wydatkach w ramach WPR (wyrażonych jako procent całkowitych wydatków UE).

Z pierwszego filaru WPR wypłacono 43,3 mld euro (około 37% całkowitych wydatków UE) – nieomal o 3 mld euro powyżej pierwotnie zakładanych zobowiązań na rok 2008.

Wydatki z filaru pierwszego w wysokości 42,6 mld były niższe w 2007 r., jednakże ze względu na mniejszy o około 2,5 mld euro całkowity budżet w 2008 r. udział płatności bezpośrednich i środków na zarządzanie rynkiem był nieco wyższy w wydatkach UE ogółem w 2007 r.

W 2008 r. płatności z filaru drugiego również obniżyły się do 10,5 mld z około 10,9 mld euro w 2007 r., w wyniku czego całkowite wydatki w ramach WPR wynosiły 53,8 mld euro – około 46% wydatków UE ogółem w 2008 r.

Komisja chwaliła się, że „rekordową część, tj. 40% z budżetu w wysokości 116,5 mld euro na 2008 r., zainwestowano w środki bezpośrednio związane z tworzeniem miejsc pracy, wzrostem i konkurencyjnością” w ramach kontynuacji działań na rzecz odchodzenia od dominującego modelu wydatkowania w ramach WPR.

Kwoty wzrosną w bieżącym roku?

Niemniej jednak trend może się odwrócić, gdy opublikowane zostaną ostateczne dane za 2009 rok. W 2009 r. na wydatki z filaru pierwszego przeznaczono około 41,1 mld euro, ale prawdopodobnie płatności dokonane w tym roku będą znacznie wyższe z uwagi na duże wsparcie rynkowe wymagane z powodu obecnego kryzysu w mleczarstwie.

W swym raporcie złożonym w Parlamencie Europejskim i Radzie Europejskiej wiosną tego roku Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa wskazała, że wydatki w ramach WPR do 31 marca bieżącego roku (w ciągu pierwszych pięciu miesięcy roku budżetowego 2009), przekroczyły przyznane środki budżetowe o około 1,8 mld euro.

Projekt budżetu na 2010 r. przewiduje dalszy wzrost środków finansowych (do 43,7 mld euro) przeznaczonych na filar pierwszy WPR. Jednakże w znacznie większym ogólnym budżecie (139,5 mld euro) prognozowane wydatki w ramach WPR będą stanowić około 40% całkowitych wydatków, czyli znacznie mniej niż w 2008 r. (46%) oraz poniżej prawdopodobnych wielkości w 2009 r.

Przedstawiając raport w tym tygodniu, nowy komisarz ds. programowania finansowego i budżetu Algirdas Šemeta powiedział reporterom, że nadal ma nadzieję, iż dokument dotyczący procesu przeglądu budżetu po 2013 r. ukaże się pod koniec obecnej kadencji Komisji Europejskiej.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Państwom członkowskim obiecano całościowy przegląd wszystkich obszarów budżetu UE na następny okres budżetowy. Jednocześnie wiele osób przewidywało ograniczenie środków finansowych na WPR w miarę przywiązywania coraz większej wagi do tworzenia miejsc pracy i „konkurencyjności”.

Więcej środków na płatności niezwiązane z produkcją

Podział środków w ostatecznym budżecie na 2008 r. wskazuje na znaczące przesunięcie w modelu wydatkowania w ramach WPR. Przydział środków na 2008 r. oznaczał utrwalenie modelu wydatkowania przyjętego w 2007 r., w którym przesunięto więcej środków finansowych z płatności związanych z produkcją na niezwiązane z nią.

Raport potwierdza, że w 2008 r. pomoc niezwiązana z produkcją w formie jednolitych płatności na gospodarstwo (*SFP – single farm payment*) wynosiła 36,7 mld euro.

W ubiegłym roku subsydia eksportowe – charakteryzujące się długoletnim trendem zniżkowym ze względu na zobowiązania w ramach WTO – były o jedną trzecią niższe niż w 2007 r. W 2008 r. Francja odniosła największe korzyści z tytułu refundacji eksportowych o całkowitej wartości 900 mln euro, uzyskując około 218 mln euro z tej kwoty.

Podział państw członkowskich

W 2008 r. pomoc w ramach WPR była nadal głównie skierowana do UE-15, przy czym tradycyjnie najwięksi beneficjenci zachowali swoją pozycję. Na Francję przypadło 10 mld euro, czyli 19,2% Linii Budżetowej nr 2 (*Budget Heading 2*)¹ – głównie WPR. Hiszpania była druga, uzyskując 7,1 mld euro (13,6%), Niemcy trzecie (12,7%), a Włochy czwarte (10,4%). 29 mld euro wypłacone tym czterem krajom stanowiło ponad połowę wydatków Linii Budżetowej nr 2.

Tymczasem UE-12, której płatności są nadal stopniowo wyrównywane po niedawnym przystąpieniu tych państw do UE, otrzymała zaledwie 12,7% z Linii Budżetowej nr 2. Na przykład wpływy Austrii z tego tytułu (2,3% ogólnej kwoty) były nieco wyższe niż Rumunii (2,0%), pomimo że w Rumunii jest 4 mln gospodarstw rolnych, a w Austrii 165 000 (wg danych Eurostatu za 2007 r.). Nowe państwa członkowskie zdecydowanie domagały się wyrównania płatności w terminie wcześniejszym niż przewidywano – według obecnych planów płatności zostałyby w pełni wyrównane w 2013 r., w przypadku 10 państw, które przystąpiły w 2004 r.

W kategoriach netto Francja była największym beneficjentem, chociaż jej wpływy z tytułu WPR i Linii Budżetowej nr 2 wyrażone jako część dochodu narodowego były na średnim poziomie. W stosunku do wielkości gospodarki Grecja uzyskała najwięcej środków finansowych (1,47% produktu narodowego brutto).

Mając na uwadze gorączkowe debaty, które się wkrótce rozpoczną na temat rewizji budżetu UE na okres po roku 2013, Šemeta powiedział reporterom w tym tygodniu, że państwa UE muszą odłożyć na bok logikę „równowagi netto” i skoncentrować się na „europejskiej wartości dodanej”, osiągniętej dzięki ich składkom do budżetu UE.

Pełna wersja raportu znajduje się na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/budget/library/publications/fin_reports/fin_report_08_en.pdf

Źródło: *Agra Europe Weekly* nr AE2380 z 25 września 2009 r., „EU says CAP spending fell in 2008”

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

¹ Linia Budżetowa nr 2 – zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona

TRYBUNAŁ WSKAZUJE NA POTRZEBĘ ZREWIDOWANIA POMOCY ŻYWNOŚCIOWEJ W RAMACH WPR

Według najnowszego raportu Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (ang. *ECA – European Court of Auditors*), kwestia finansowania unijnego programu „pomoc żywnościowa dla potrzebujących” nie znajduje większego uzasadnienia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Przedstawiając raport, unijny organ z siedzibą w Luksemburgu, podniósł również sprawę braku harmonizacji w sposobach realizacji programu przez państwa członkowskie, co prowadzi do poważnych rozbieżności w pomocy otrzymywanej przez beneficjentów. Trybunał ostrzega również, że aktualne propozycje reformy programu, przedstawione przez Komisję, nie są wystarczające.

Zmiany począwszy od lat 80.

Unijny „Program pomocy żywnościowej dla najuboższej ludności” (*Food Aid for the Most Deprived Scheme*) został przyjęty w 1987 r. Jego celem była dystrybucja, przez organizacje dobroczynne oraz instytucje opieki społecznej, artykułów żywnościowych pochodzących z zapasów interwencyjnych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

W połowie lat 90. zasady programu zostały zmienione – pozwolono na zakupy rynkowe w celu uzupełnienia malejących ilości żywności pochodzącej z zapasów interwencyjnych. Doprowadziło to do aktualnej sytuacji, kiedy to około 85% produktów jest pozyskiwanych bezpośrednio z rynku. Audytorzy argumentują, że niemal zerwane powiązanie ze skupem interwencyjnym oznacza, że program nie może być dłużej uzasadniany jako instrument polityki opierającej się na zarządzaniu rynkiem, lecz raczej jako instrument o charakterze społecznym. W związku z tym poproszono Komisję o rozważenie, czy Wspólna Polityka Rolna jest nadal odpowiednim źródłem finansowania takiego programu.

Tymczasem utrzymujące się powiązanie z unijnymi zapasami żywności ogranicza elastyczność oraz zakres działania programu. Audytorzy podkreślili ograniczający charakter przepisów wymagających, aby żywność skupowana z rynku na cele programu odpowiadała kategoriom towarów, które teoretycznie mogą być objęte mechanizmem skupu interwencyjnego.

Komisja planuje reformę

Propozycje reformy przedstawione w 2008 r., które zmierzały do rozwiązania zagadnień prawnych, cechuje postawienie zakupów interwencyjnych oraz zakupów rynkowych na równorzędnej pozycji jako akceptowalnych sposobów zaopatrywania się w produkty żywnościowe.

Plany te wprowadziły również mechanizm dochodzenia do współfinansowania przez państwa członkowskie i zmierzały do usunięcia ograniczenia [pomocy] do żywności objętej skupem interwencyjnym. Miało to na celu umożliwienie państwom członkowskim realizację programu jako instrumentu w pełni zintegrowanego z krajowymi strategiami na rzecz zwalczania ubóstwa.

Raport unijnego Trybunału uznaje korzyści płynące z propozycji, tj. „lepsze ukierunkowanie unijnej pomocy”, ale wskazuje, że nie zajęto się kwestią niestosowności realizacji programu społecznego w ramach polityki rolnej. W raporcie można przeczytać, że: „Reforma większości rynków objętych wspólną polityką rolną oraz obniżający się poziom zapasów interwencyjnych w ciągu ostatnich lat powodują, że istnieje potrzeba zastanowienia się nad możliwością kontynuowania finansowania tego programu.”

Poparcie stanowiska państw członkowskich

Wnioski Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości odzwierciedlają obawy kilku państw członkowskich, kwestionujących podstawę prawną programu, na który zaplanowano w 2009 r. 500 mln euro w ramach WPR.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Podczas spotkania okrągłego stołu ministrów rolnictwa w listopadzie ub. roku siedem państw członkowskich, w tym Niemcy, Wlk. Brytania, Holandia oraz Dania, stwierdziło, że dystrybucja żywności powinna być finansowana poprzez krajowe programy społeczne, a nie z budżetu WPR. Jednakże podczas wiosennej sesji plenarnej, europarlamentarzyści poparli pełne finansowanie ze środków przewidzianych na WPR, odrzucając zarówno wprowadzenie współfinansowania przez państwa członkowskie, jak też poprawki zmierzające do nadania innej podstawy prawnej.

Przewodniczący Europejskiego Trybunału Obrachunkowego Edward Fennessy powiedział reporterom podczas prezentacji badań, że chociaż WPR nie wydaje się być właściwym domem dla tego programu, to brak jest dla niego oczywistego miejsca gdzie indziej w unijnym budżecie. Dodał jednak, że rolą Trybunału jest zwrócenie uwagi na problemy z obecną realizacją oraz uzasadnieniem programu, natomiast do polityków należy zaproponowanie następnych kroków.

Rozbieżności dotyczące zakresu programu

Kontrola uwidoczniała również brak wspólnotowych wytycznych w zakresie ilości oraz zróżnicowania produktów żywnościowych, dostarczanych dla beneficjentów na podstawie aktualnego programu. Dane z Hiszpanii z 2007 r. wykazały, że jeden bank żywności dostarczał minimalnie 28,24 kg żywności na osobę, podczas gdy inny maksymalnie blisko 90 kg na jednego beneficjenta.

Taki rodzaj rozbieżności osłabia cel działania, które ma stanowić podstawę dystrybucji żywności dla najuboższych obywateli Unii Europejskiej – konkludował Trybunał. W raporcie zapisano: „Chociaż w niektórych państwach członkowskich ponad 50% żywności rozdzielanej wśród najuboższych obywateli pochodzi z tego programu, Trybunał sądzi, że mało prawdopodobne jest, aby program, który oferuje beneficjentom maksymalnie średnio odpowiednik jednego posiłku na miesiąc, mógł spełnić cele ustawodawcy, mianowicie „znaczącą poprawę sytuacji najuboższych obywateli”.

Kompetencje agencji płatniczych

Pojawiły się również wątpliwości co do włączenia pomocy unijnej do programów krajowych, ze względu na dystrybucję pomocy przez szereg organizacji dobroczynnych niemal bez wskazówek ze strony UE lub – w przypadku ich istnienia – nieodowiedniego stosowania się do nich. Wniosek z kontroli stwierdza, że agencje płatnicze – jako instytucje zarządzające odpowiedzialne za dystrybucję pomocy wśród organizacji charytatywnych – nie posiadają odpowiednich kompetencji ani nie współpracują blisko z głównymi przedstawicielami instytucji opieki społecznej (z wyjątkiem Francji).

Trybunał zaleca wprowadzenie jasnych kryteriów wyboru, aby ustalić priorytety dla potencjalnych beneficjentów i dostosować program do praktyk udzielania pomocy ogólnie stosowanych przez organizacje charytatywne. Raport audytorów również zwraca uwagę na mechanizm monitorowania realizacji programu na poziomie krajowym w przyszłości, apelując do Komisji o wprowadzenie konkretnych, mierzalnych, osiągalnych i właściwych celów oraz wskaźników wykonania na poziomie krajowym. Trybunał ma nadzieję, że raport pomoże decydentom w stworzeniu nowych ram prawnych dla przedłużenia programu w 2010 r. i w bardziej odległej przyszłości. Jednak od czasu próby osiągnięcia porozumienia przez francuską prezydentkę pod koniec 2008 r., dyskusje w Radzie zamilkły, co sugeruje poważne różnice zdań wśród państw członkowskich odnośnie przyszłości tego programu.

Źródło: *Agra Europe Weekly* z 25 września 2009 r., “Court says CAP food aid scheme needs revising”

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ DS. BIOPALIW PONOWNIE POD OBSTRZAŁEM KRYTYKI

Nowe badania opublikowane w tym tygodniu po raz pierwszy wskazują na duży rozmiar szkód spowodowanych zwiększającym się użyciem biopaliw w UE.

Badania, popierane przez ekologiczną grupę nacisku Przyjaciele Ziemi (*Friends of the Earth, FoE*), koncentrują się na zwiększającej się produkcji oleju palmowego w regionie Ketapang w Indonezji. Wyniki tych badań wskazują, że rosnące w UE zapotrzebowanie na olej palmowy do produkcji biodiesla prowadzi do wyrębu lasów, sprzyja nielegalnym działaniom i konfliktom społecznym.

Raport został opublikowany po podaniu w zeszłym tygodniu informacji, że Bank Światowy zaprzestaje dofinansowywania projektów dot. produkcji oleju palmowego.

Wątpliwa polityka UE

Badania prowadzone w dużym indonezyjskim regionie Ketapang miały na celu prześledzenie, jak zapotrzebowanie na olej palmowy, przeznaczany na produkcję energii, wpływa na zwiększenie obszaru upraw palm.

Unijne kryteria zrównoważonej produkcji biopaliw mają za zadanie przeciwdziałać nielegalnym przedsięwzięciom, wyrębowi lasów, emisji gazów szkodliwych dla środowiska i konfliktom społecznym na terenie uprawy palm przeznaczonych do produkcji paliwa.

Raport wskazuje, że przez ostatnie trzy lata rząd Ketapang udzielił licencji na uprawę palm o powierzchni zajmującej 40% obszaru całego regionu, z pominięciem przepisów prawa chroniącego lasy, środowisko i ludzi. Ponadto 39 z 54. licencji dotyczy założenia plantacji na chronionych obszarach leśnych o powierzchni 400 000 ha, w obrębie których znajduje się część parku narodowego z siedliskami orangutanów. Obecnie plantacje palm, na które wydano pozwolenia, zajmują 1,4 mln ha.

Robienie z UE kozła ofiarnego?

Jednakże Europejskie Stowarzyszenie Bioetanolu (*European Bioethanol Association, eBIO*) twierdzi, że raport wprowadza czytelników w błąd. Ugrupowanie to broni UE za ustanowienie „najbardziej restrykcyjnej polityki w zakresie biopaliw”. Sekretarz generalny eBIO, Rob Vierhout, powiedział *Agra Europe*, że „godne ubolewania i błędne jest poparcie FoE dla tego raportu”. Według Vierhouta, raport „strzela do niewłaściwej osoby”.

eBIO twierdzi, że to raczej międzynarodowy przemysł spożywczy i kraje takie jak Chiny, a nie UE, powinny znaleźć się na linii ognia. Ugrupowanie pochwała unijne, „ambitne” kryteria zrównoważonej produkcji biopaliw, argumentując, że kraje członkowskie już wdrażają odpowiednie ramy prawne w zakresie biopaliw.

Źródło: Agra Europe Weekly z 25 września 2009 r., “EU under fire again over biofuel policies”

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione